

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การขอให้พิจารณาใหม่ กรณีคำสั่งลงโทษทางวินัยพนักงานส่วนตำบล
ตามมติข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๙.๕/๑๒๕๔๘ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม (ก.อบต. จังหวัดมหาสารคาม) ได้หารือคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก.อบต.) ในเรื่องที่ ก.อบต. จังหวัดมหาสารคาม ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑ มีมติเห็นชอบให้ลงโทษปลดนาง ส. อติตรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ ออกจากราชการ อันเป็นการดำเนินการสืบเนื่องจากการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยว่า นาง ส. มีพฤติการณ์กระทำความผิดร่วมกันทุจริตในการสอบแข่งขันบุคคลเพื่อบรรจุเป็นพนักงานส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม และมีมติว่าการกระทำของนาง ส. มีมูลความผิดทางวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามข้อ ๑๙ วรรคสอง แห่งประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ส่วนความผิดทางอาญามีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) ประกอบมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นไปตามแนวทางในหนังสือสำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๔.๒/ว ๒๐๒๖ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ สรุปได้ว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูล และหนังสือสำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๖/ว ๔๕ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ สรุปได้ว่า การพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูล ยังต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๔๖ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ และวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗ รวมถึงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๕๘/๒๕๕๑ ที่สรุปได้ว่า ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูล โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน ในการนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือได้มีคำสั่งปลดนาง ส. ออกจากราชการ ตามมติ ก.อบต. จังหวัดมหาสารคาม ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ ที่ ๗๐/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ซึ่งต่อมาคำสั่งดังกล่าวถูกยกเลิกและได้ออกคำสั่งใหม่ตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ ที่ ๒๖๐/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๑

ต่อมาสำนักงาน ก.ท. และ ก.อบต. ได้มีหนังสือที่ มท ๐๘๐๙.๕/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ที่ไม่ใช้การกระทำ

ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ โดยให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนก่อนพิจารณา ลงโทษทางวินัย ก.อบต. จังหวัดมหาสารคามจึงหารือว่า คำสั่งลงโทษปลดนาง ส. ออกจากราชการดังกล่าว เป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กล่าวคือ ได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณีหรือไม่ และกรณีดังกล่าว ก.อบต. จังหวัดมหาสารคาม จะสามารถมีมติให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ แล้วดำเนินการตามแนวทางความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๑๓๒๐/๒๕๖๓ เรื่องเสร็จที่ ๓๔/๒๕๖๓ และเรื่องเสร็จที่ ๗๘๔/๒๕๖๒ ซึ่งแจ้งเวียนตามหนังสือสำนักงาน ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๕/ว ๓๕๙ ได้หรือไม่ อย่างไร

ก.อบต. ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ แล้ว เห็นว่า หนังสือสำนักงาน ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๕/ว ๓๕๙ ไม่ใช่กรณี ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เป็นมูลเหตุให้นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือมีคำสั่งปลดนาง ส. ออกจากราชการหรือเป็นมูลเหตุให้ ก.อบต. จังหวัดมหาสารคาม มีมติเห็นชอบให้ลงโทษปลดนาง ส. ออกจากการนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี ตามมาตรา ๕๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองได้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ และผลของการวินิจฉัย มีผลกระทบต่อระบบบริหารราชการเป็นส่วนรวม เนื่องจากอาจจะต้องมีการสั่งให้ผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยตามแนวทางหนังสือสำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. เดิม กลับเข้ารับราชการและคืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์ที่พึงได้ แล้วดำเนินการทางวินัยใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ก.อบต. จึงมีมติให้ส่งเรื่องหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ และกรณีดังกล่าว ก.อบต. จังหวัดมหาสารคาม จะสามารถมีมติให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ แล้วดำเนินการตามแนวทางความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๓๒๐/๒๕๖๓ เรื่องเสร็จที่ ๓๔/๒๕๖๓ และเรื่องเสร็จที่ ๗๘๔/๒๕๖๒ ซึ่งแจ้งเวียนตามหนังสือสำนักงาน ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๕/ว ๓๕๙ ได้หรือไม่ อย่างไร หรือมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างไร เพื่อจะได้ถือเป็นหลักปฏิบัติราชการต่อไป

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ได้มีการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมในความผิดอาญา กับนาง ส. โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างพนักงานอัยการยื่นฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ที่ให้ยกฟ้องนาง ส. และนาง ส. ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ ปัจจุบันคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น และจากการสอบถามผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ ได้ความว่า นางสาว ต. นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือคนปัจจุบันเป็นพี่สาวของสามีนาง ส. ผู้ถูกลงโทษทางวินัย

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาข้อหาหรือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีความเห็นในเบื้องต้นว่า แม้กรณีตามข้อหานี้จะเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครอง แต่เนื่องจากการฟ้องคดี

ต่อศาลปกครองมิได้มีผลเป็นการทุเลาคำสั่งทางปกครอง ตามข้อ ๖๙ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ และฝ่ายปกครองมีหน้าที่ต้องแก้ไขเยียวยาคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อกฎหมายมิได้กำหนดห้ามฝ่ายปกครองที่จะพิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองในระหว่างที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ฝ่ายปกครองจึงสามารถดำเนินการแก้ไขหรือเพิกถอนคำสั่งที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองจึงเห็นควรรับข้อหารือนี้ไว้พิจารณา โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง หนังสือสำนักงาน ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๕/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ที่แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติเรื่องการดำเนินการทางวินัยพนักงานส่วนท้องถิ่นตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ถือเป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณีอันเป็นเหตุในการขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ นั้น เห็นว่า คำสั่งลงโทษปลดนาง ส. ออกจากราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ เป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามนิยามในมาตรา ๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ และประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ แล้ว ไม่มีบทบัญญัติใดกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอให้พิจารณาใหม่และการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการเฉพาะกรณีจึงต้องนำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้มาใช้บังคับในฐานะที่เป็นกฎหมายกลาง ตามนัยมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง^๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

^๑ข้อ ๖๙ การฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

๑ล๑

๑ล๑

^๒มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

๑ล๑

๑ล๑

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑ล๑

๑ล๑

^๓มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

๑ล๑

๑ล๑

การขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔^๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เพราะเหตุที่ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปกำหนดเงื่อนไขในการพิจารณาสองประการ คือ ประการแรก จะต้องเป็นกรณีที่คำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้น และประการที่สอง จะต้องปรากฏในเวลาต่อมาว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณีที่ขอให้พิจารณาใหม่ ซึ่งจะต้องเป็นกรณีถึงขนาดที่หากเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองใช้ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใหม่นั้นมาพิจารณาแล้วอาจมีผลให้เพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งนั้น ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสร็จที่ ๔๘๔/๒๕๖๕^๕ และเรื่องเสร็จที่ ๑๔๙๐-๑๔๙๑/๒๕๖๖^๖

กรณีตามข้อหาหรือข้อกล่าวหาการบริหารส่วนตำบลหนองเรือได้มีคำสั่งลงโทษปลดนาง ส. ออกจากราชการ ตามมติ ก.อบต. จังหวัดมหาสารคาม โดยไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนก่อน อันเป็นการดำเนินการสืบเนื่องจากมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้วินิจฉัยว่า การกระทำของนาง ส. มีมูลความผิดทางวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตาม ข้อ ๑๙^๗ วรรคสอง แห่งประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ฯ ทั้งนี้ ตามแนวทางปฏิบัติในหนังสือของสำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๔.๒/ว ๒๐๒๖ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

“มาตรา ๕๔ เมื่อคู่กรณีมีคำขอ เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ
- (๒) คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาครั้งก่อนแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง
- (๓) เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น
- (๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีไม่อาจทราบถึงเหตุอันในการพิจารณาครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช้ความผิดของผู้นั้น

การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้นั้นได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้

“บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การพิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครอง : กรณีคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำทบทวนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๕๓๐ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ถึงปลัดกระทรวงคมนาคม

“บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การขอให้พิจารณาใหม่ กรณีคำสั่งลงโทษทางวินัยพนักงานเทศบาลตามมติชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าไม่มีพยานหลักฐานว่าพนักงานเทศบาลกระทำการทุจริต ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๑๑/๑๑๒ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

“ข้อ ๑๙ พนักงานส่วนตำบลต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

การกระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

และหนังสือสำนักงาน ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๖/ว ๔๕ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ แต่ต่อมา ได้มีแนวทางปฏิบัติตามหนังสือของสำนักงาน ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๕/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ แจ้งเวียนกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ที่ไม่ใช่การกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ โดยให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนก่อนพิจารณาโทษทางวินัย กรณีจึงมีปัญหาว่าแนวทางปฏิบัติตามหนังสือเวียนของสำนักงาน ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๕/ว ๓๕ฯ ดังกล่าว ถือว่ามีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี ตามมาตรา ๕๔ (๔)^๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ อันอาจเป็นเหตุให้ขอให้พิจารณาใหม่ได้หรือไม่ เห็นว่า ตามมาตรา ๑๙ (๔)^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งจะมีผลผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนในการพิจารณาโทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย และให้ถือสำนวนการไต่สวนและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้ตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และต่อมาได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นใหม่

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๐}มาตรา ๑๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๔) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๒) หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน รวมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดับต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว หรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการด้วยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑.ล๑

๑.ล๑

^{๑๑}มาตรา ๙๒ ในกรณีมีมูลความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้วมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีกในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น ๆ แล้วแต่กรณี

๑.ล๑

๑.ล๑

ประกาศใช้บังคับก็ยังคงมีบทบัญญัติที่กำหนดหลักการในลักษณะเดิมปรากฏในมาตรา ๒๘ (๒)^{๑๑} ประกอบมาตรา ๓๐ วรรคสอง^{๑๒} และมาตรา ๔๘^{๑๓} จึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ดังกล่าวของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้มีข้อกำหนดที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณีตามมาตรา ๕๔ (๔)^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ สำหรับการแจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งมีลักษณะเป็นการพิจารณาตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ไม่ใช่ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ใช้ในการออกคำสั่งลงโทษปลด นาง ส. ออกจากราชการ จึงไม่ใช่ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณีที่ขอให้พิจารณาใหม่เช่นเดียวกัน ดังนั้น แนวทางปฏิบัติเรื่องการดำเนินการทางวินัยพนักงานส่วนท้องถิ่นแจ้งเวียนตามหนังสือสำนักงาน ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๕/ว ๓๕^{๑๕} จึงไม่ถือเป็นกรณีที่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาเพื่้อออกคำสั่งทางปกครองเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณีในการขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

ประเด็นที่สอง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือสามารถเพิกถอนคำสั่งปลดนาง ส. ออกจากราชการได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๕๓^{๑๖} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเมื่อการออกคำสั่งทางปกครองเป็นการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ จึงต้องกระทำภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากมีข้อบกพร่องบางประการย่อมเป็นหน้าที่และอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งหรือผู้บังคับบัญชาที่จะ

^{๑๑}มาตรา ๒๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

๑.ล๑

๑.ล๑

^{๑๒}มาตรา ๓๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ (๑) (๒) และ (๔) ให้รวมถึงการดำเนินการกับบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้หรือนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามมาตรา ๒๘ (๑) (๒) และ (๔) เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

ในการดำเนินคดีตามมาตรา ๒๘ (๑) (๒) และ (๔) ให้ใช้บังคับกับการดำเนินการในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๘ (๑) (๒) และ (๔) และคดีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะต้องดำเนินการในคราวเดียวกันด้วย

^{๑๓}มาตรา ๔๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๔๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี

๑.ล๑

๑.ล๑

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๕}มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

พิจารณาแก้ไขหรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้นได้ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสรีที่ ๒๘๙/๒๕๕๕^{๑๖} และคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสรีที่ ๑๐๔๐/๒๕๕๗^{๑๗}

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนและมีมติว่าการกระทำของนาง ส. มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามข้อ ๑๙ วรรคสอง^{๑๘} แห่งประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ฯ โดยไม่ได้วินิจฉัยในการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมซึ่งเป็นฐานความผิดหลักเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินการกับความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นในคราวเดียวกันได้ตามมาตรา ๑๙ (๔)^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวจึงไม่มีผลผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนในการพิจารณาลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๙๒^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีหน้าที่ต้องดำเนินการทางวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่บังคับใช้กับผู้ถูกกล่าวหาต่อไป ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสรีที่ ๗๘๔/๒๕๖๒^{๒๑} และเรื่องเสรีที่ ๑๓๒๐/๒๕๖๓^{๒๒} ดังนั้น การที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองเรือได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยปลดนาง ส. ออกจากราชการ ตามมติของ ก.อบต. จังหวัดมหาสารคาม อันเป็นการดำเนินการสืบเนื่องจากมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้วินิจฉัยว่า การกระทำของนาง ส. มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามข้อ ๑๙ วรรคสอง แห่งประกาศ

^{๑๖}บันทึกคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง กรมบัญชีกลางหรือว่าคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะสามารถอุทธรณ์หรือขอให้พิจารณาใหม่ได้หรือไม่ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๓๑๑ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๗}บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การขอให้พิจารณาคำสั่งทางปกครองใหม่ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในขณะที่คำสั่งทางปกครองนั้นอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๑๐๓๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย

^{๑๘}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๑๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น

^{๒๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๒๑}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการทางวินัยกับพนักงานเทศบาลกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดที่ไม่ใช่การกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๔/๒๒๕ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๒๒}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการทางวินัยกับพนักงานส่วนท้องถิ่นกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดที่ไม่ใช่การกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วน ที่ นร ๐๙๐๔/๓๑๔ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ฯ โดยมีได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๒๓ วรคดี^{๒๓} แห่งประกาศดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการที่เป็นสาระสำคัญ คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ ดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๔๙^{๒๔} ประกอบกับมาตรา ๕๐^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่เพิกถอนคำสั่งนั้นได้ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการอุทธรณ์มาแล้วหรือไม่ และคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้ผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ และโดยที่คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นผลร้ายแก่ผู้รับคำสั่ง มิใช่คำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการให้ประโยชน์ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับที่จะต้องเพิกถอนภายในเก้าสิบวันนับแต่รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่ให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๓๕๑/๒๕๖๑^{๒๖} เรื่องเสร็จที่

^{๒๓}ข้อ ๒๓ การดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานส่วนตำบล ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า แต่ทั้งนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย และในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและการให้ปากคำของผู้ถูกกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธินำพยานความหรือที่ปรึกษาเข้าฟังการชี้แจงหรือการให้ปากคำของตนได้

ฯลฯ

ฯลฯ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน เมื่อดำเนินการสอบสวนแล้ว ถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๒๔ หรือข้อ ๒๕ แล้วแต่กรณี ถ้ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัย จึงยุติเรื่องได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๔}มาตรา ๔๙ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือไม่ได้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

^{๒๕}มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้ผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

^{๒๖}บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านของบุคคลซึ่งถูกจำหน่ายชื่อและรายการบุคคล กรณีทุจริตสวมตัวทำบัตรประชาชน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๑๑/๑๒๗ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง

๔๘๔/๒๕๕๖^{๒๗} และเรื่องเสร็จที่ ๖๑๖/๒๕๕๕^{๒๘} ดังนั้น นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือจึงอาจเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดนาง ส. ออกจากราชการที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ โดยจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ เพื่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือจะได้พิจารณาดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยให้ถูกต้องตามกระบวนการพิจารณาลงโทษทางวินัยตามข้อ ๒๓ วรรคสี่^{๒๙} แห่งประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัยการให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ฯ ต่อไป

อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาว ต. นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือคนปัจจุบันเป็นพี่สาวของสามีนาง ส. ดังนั้น นางสาว ต. จึงไม่อาจพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้ตามมาตรา ๑๓ (๓)^{๓๐} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แต่ต้องให้นายอำเภอเนาเชือกซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือเป็นผู้พิจารณาทางปกครองในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๐^{๓๑} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ



(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๖๕

^{๒๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๒๘}บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การพิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครอง การเพิกถอนคำสั่งถอนสัญญาติ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๖/๗๒๐ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

^{๒๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒๓, ข้างต้น

^{๓๐}มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

๑.ลา

๒.ลา

(๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น

๔.ลา

๕.ลา

^{๓๑}มาตรา ๒๐ ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้อำนาจกำกับหรือควบคุมดูแลสำหรับกรณีของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาโดยตรง และนายกรัฐมนตรีสำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นรัฐมนตรี